

SVIZOVE STRANI

[novice]

7. marec 2006 * Celje

3. seja članov strokovne podkomisije zavodov za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami

Podkomisija je na seji obravnavala predlog Pravilnika o dodatni strokovni in fizični pomoči otrokom s posebnimi potrebami ter predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o delu komisij za usmerjanje. Pri pombe so že bile posredovane pristojnim službam. Prav tako so člani podkomisije govorili o nadaljnjem strokovnem usposabljanju učiteljev v osnovnih šolah s prilagojenim programom in zavodih. Predloge je predsednica te sindikalne konference že poslala Programskemu svetu RS za nadaljnje usposabljanje učiteljev.

9. marec 2006 * Ljubljana Ustanovni kongres Konfederacije sindikatov javnega sektorja

Na medijsko precej odmevnem in pozitivno ocenjenem ustanovnem kongresu Konfederacije sindikatov javnega sektorja so delegati med drugim potrdili statut konfederacije, sprejeli Resolucijo o plačnem sistemu v javnem sektorju in Resolucijo o programskih smernicah konfederacije ter izvolili predsednika. Prvi redni kongres konfederacije z volitvami za predsednika, ki bo to funkcijo opravljal štiri leta do naslednjega kongresa, bo prihodnje leto, do takrat pa bo konfederacijo vodil Branimir Štrukelj, glavni tajnik Sviza.

14. marec 2006 * Ljubljana

57. seja Izvršilnega odbora Sviza

Ob običajnih temah so članice in člani Svizovega izvršilnega odbora pravičljivi tudi o novem vladnem pogajalskem predlogu Kolektivne pogodbe za javni sektor, se seznanili s finančnim poročilom za lansko leto ter s finančnim načrtom za letošnje. Sprejeli so tudi stališče do sprememb zakona o osnovni šoli, ki so ga nekaj dni pozneje predstavili tudi javnosti s sporočilom za medije.

16. marec 2006 * Ljubljana

Posvet o MoFAS-u

V organizaciji Sviza je potekal posvet o projektu MoFAS, ki od začetka tega šolskega leta poskusno poteka v 33 slovenskih srednjih strokovnih in poklicnih šolah. To temo smo tokrat postavili v središče.

21. marec 2006 * Ljubljana

Slovesno odkritje spominske plošče Vilku Ukmarju

Kamnito ograjo pred sedežem Sviza na Oražnovi ulici v Ljubljani že več kot mesec krasi spominska plošča pomembnemu slovenskemu skladatelju, muzikologu, profesorju in publicistu. Vilko Ukmar je v prostorih, kjer je danes sedež Sviza, živel in ustvarjal več kot pol stoletja. Na prvi pomladni dan je ob nagovornih predstavnikov Glasbene matice Ljubljana, Društva slovenskih skladateljev, Akademije za glasbo in ob prisostvovanju medijev potekalo slovesno odkritje plošče, obogateno s skladbami Vilka Ukmarja v izvedbi komornega zbora ljubljanske Akademije za glasbo.

23.-25. marec 2006 * Vilna

Seminar o socialnem dialogu v javnem sektorju

Udeleženci seminarja o socialnem dialogu v javnem sektorju so namenili pozornost zlasti vprašanju, kako lahko sindikati zaščitijo javno šolstvo v EU. Seznanili so se z aktualnim razmerjem med javnim in zasebnim šolstvom v Evropski uniji, razpravljali o zadnjih spremembah na področju evropske zakonodaje - predvsem v luči čedalje pogostejših teženj po liberalizaciji izobraževalnega sektorja - ter izmenjali informacije o strategijah, ki jih imajo evropski učiteljski sindikati pripravljene za zaščito in ohranitev javnega šolstva.

27.-28. marec 2006 * Bruselj

Seminar o krepitvi socialnega dialoga v izobraževalnem sektorju

Na tokratni seminar, ki pomeni nadaljevanje dozdajšnjih seminarjev o socialnem dialogu, so bili poleg predstavnikov evropskih učiteljskih sindikatov povabljeni tudi predstavniki delodajalcev. Glavni namen srečanja je bil izpostaviti pomembnost in prednosti dobrega socialnega dialoga ter vzpostaviti zavest, da je za prihodnost izobraževanja in njegovo učinkovitost sodelovanje sindikatov in šolskih ministrstev izjemno pomembno.

27.-28. marec 2006 * Laško

Seja Glavnega odbora Sviza

Na spomladanski seji Glavnega odbora, ki je bila zaradi množice točk dnevnega reda dvodnevna, so članice in člani razpravljali in sprejeli stališča do novih pogajalskih izhodišč Vlade o plačnem sistemu v javnem sektorju, predlaganih sprememb šolske zakonodaje ter do projekta MoFAS. Nadaljevale so se priprave na 7. skupščino Sviza. Tako so bile potrjene nekatere spremembe in dopolnitve pravilnika o izpeljavi volitev in sprejet je bil njihov rokovnik. Člani Glavnega odbora so razpravljali tudi o predlogu o ustanovitvi sekcije dijaških domov, sekcije socialno-varstvenih zavodov in dramsko-glasbene sekcije v kulturi.

30. marec 2006 * Ljubljana

Zbor Sindikalne konference zavodov za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami

Na dnevnem redu 5. seje zbora sindikalne konference zavodov za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami sta se znašla Pravilnik o smeri izobrazbe učiteljev in drugih strokovnih delavcev v prilagojenem izobraževalnem programu devetletne osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom ter Pravilnik o letni delovni obveznosti strokovnih delavcev. Razpravljali so tudi o nadaljnjem strokovnem izobraževanju strokovnih delavcev v OŠPP in zavodih.

30.-31. marec 2006 * Banja Luka

Prva mednarodna konferenca sindikatov s področja nekdanje skupne države

Novembra lani so sindikati izobraževanja, vzgoje in kulture s področja nekdanje skupne države v Sarajevu podpisali dogovor o sodelovanju. Vanj so zapisali, da si bodo izmenjali izkušnje s področij, ki so jim skupna. Konec marca letos je potekala prva konferenca sindikatov iz regije, na kateri so k podpisu dogovora pristopili še nekateri drugi sindikati, ki na srečanju novembra niso bili navzoči. Poleg tega so obravnavali tudi predlog projekta o krepitvi učiteljskih sindikatov s področja nekdanje skupne države, izmenjali izkušnje in se pogovarjali o težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

[uvodnik]

Potisnjeni v vlogo nasprotnikov

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

Ko so me lani švedski učitelji povabili na kongres svojega sindikata, sem, brez pretiravanja, doživel kulturni šok. Več kot 90 odstotkov vseh zaposlenih v šolstvu je članov sindikatov. Kongres je potekal v lični zgradbi, polni umetniških del, umeščeni na prestižni lokaciji ob jezeru - kot številne druge zgradbe po Švedski v lasti sindikata Lärarförbundet -, ki jo vsi taksisti v Stockholmu poznajo kot učiteljsko hišo. Razprave delegatov na kongresu so bile polemične, a poglobljene. Niso se dotikale le široke palete izobraževalnih vprašanj, temveč tudi vprašanj o varstvu okolja, socialnih tem, položaja manjšin, pomoči nerazvitim državam in interpretacije političnega dogajanja. Demokratičnost postopkov in sprejemanja odločitev je bila tako dovršena, da bi si obilnil vseh pet prstov. Kongresu je bila namenjena velika medijska pozornost. Kako tudi ne, saj so se ga udeležili trije ministri in predsednik vlade Göran Persson. Nehote sem se spomnil na odziv takratnega predsednika naše vlade Janeza Drnovška, ki smo ga leta 2001 povabili na protestni shod v Cankarjev dom, da bi nam pojasnil, zakaj vlada zavrača zahtevo po zmanjševanju neupravičenega zaostajanja plač učiteljev za primerljivimi poklici v javnem sektorju. Javno se je čudil, zakaj ga vabimo, ko imamo za to vendar resorne ministre. Göran Persson pa si je vzel celo dopoldne za pogovore z učiteljicami in učitelji, jim natančno, s številkami in datumi, pojasnjeval, kaj je švedska vlada že storila dobrega za izobraževanje in kaj še bo. A hkrati je odkrito spregovoril tudi o neuspehih ali neizpolnjenih obljubah. Z največjim ponosom je ob splošnem odobravanju avditorja med drugim sporočil, da je vlada zagotovila sredstva za zaposlitev še dva tisoč dodatnih učiteljev. Po koncu govora so mu učitelji in učiteljice postavljali zahtevna vprašanja, se opredeljevali do načrtov vlade, ga hvalili in kritizirali. Predsednik vlade jim je zavzeto in spoštljivo odgovarjal, a hkrati resno debato začinjal s hudomušnimi zbadljivkami na račun učiteljev, ki so mu vračali z enako mero. Sproščeni pogovori so se nadaljevali tudi po koncu njegovega nastopa v prostornih hodnikih učiteljske hiše.

Kako zelo drugače kot pri nas! A le izjemno visoka stopnja socialnega dialoga ne bi bila dovolj za kulturni šok. Tega sem doživel, ko je predsednik Göran Persson na začetku govora izrekel misel, ki bi pri nas mejila na revolucijo: "Švedska danes ne bi bila to, kar je, brez prispevka naših sindikatov." Izjavi ni sledil niti aplavz, ker je pomen sindikatov za socialno občutljivo Švedsko, ki stavi na uravnotežen razvoj, splošno priznano dejstvo. Si predstavljate, da bi Janez Janša sprejel vabilo Sviza na skupščino in se tam učiteljicam in učiteljem javno zahvalil za opravljeno delo, Svizu pa za konstruktivno delovanje in prispevek k uspešnemu razvoju naše države? Razumevanje socialnega partnerstva kot središčnega za razvoj je izjava z drugega planeta, če jo primerjamo s slovensko izkušnjo, ki se v zadnjem času giblje v nasprotno smer. Pri nas domovinsko biti tiho in delati, da socialno dogovarjanje nima v demokraciji kaj početi in da bi bilo sindikate tako ali tako treba ukiniti. Slovenska vlada ustvarja zgolj videz pripravljenosti na socialni dialog, ker ga od nje pričakujejo čudaški evropski birokrati. In namesto, da bi razumela sindikate kot partnerje, ki lahko pripomorejo h kakovostnejšim odločitvam in stabilnejšemu razvoju, jih - povsem brez potrebe - potiska v vlogo nasprotnikov. Z nasprotnikom pa ni enakopravnega pogovora, niti strpnosti, niti iskanja kompromisov. Stisniti ga je treba v kot, ga razvednotiti in poraziti.

Čeprav je vladi jasno, da zavračanje sindikatov kot sprejemljivih in enakopravnih partnerjev pri sprejemanju strateških odločitev o naši skupni prihodnosti neogibno vodi v socialni konflikt, se zdi, da je njen odpor do sindikatov preprosto močnejši od tega spoznanja.

[v središču]

MoFAS

► Sredi letošnjega marca je na Svizu potekal posvet na temo MoFAS - njegove prednosti in slabosti. Na njem so poleg Svizovih predstavnikov sodelovali tudi predstavniki šolskega ministrstva, med njimi generalni direktor direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih Janez Mežan, in nekateri ravnatelji.

Projekt MoFAS je pripravilo šolsko ministrstvo v sodelovanju z nizozemskimi partnerji, njegov cilj pa je razviti posodobljene pravne in institucionalne podlage ter vzpostaviti pogoje za postopno vpeljavo decentraliziranega in dereguliranega sistema financiranja in upravljanja srednješolskega izobraževanja v Sloveniji. Novi sistem je bil vpeljan z namenom, da bi šolam omogočil večjo strokovno in finančno avtonomijo, s tem pa tudi večjo odgovornost za izobraževalne dosežke. V središču dogajanja naj bi bil zmeraj subjekt izobraževanja - dijak. Šole spodbujajo k organizacijskim in izvedbenim rešitvam, ki bodo zboljšale kakovost in notranjo ekonomičnost šol. To šolsko leto sodeluje v projektu 33 slovenskih srednjih poklicnih in strokovnih šol, kar je 40 odstotkov vseh teh šol. Pri vpeljevanju projekta je sodelovalo več partnerjev, med njimi tudi Sviz.

Od dejstev in zaželenih ciljev pa k dejanskemu stanju. Če smo dovolj pozorni, lahko med vrsticami preberemo še en cilj MoFAS-a - z manj stroški doseči boljši proizvod izobraževalnega procesa. Projekt predvideva racionalizacijo poslovanja in zmanjševanje stroškov, kar ni v skladu s pedagoškimi načeli. Vse te usmeritve se nevdvomno časovno in vsebinsko ujemajo z reformnimi prizadevanji vlade za racionalizacijo delovanja javnega sektorja.

Šolam, sodelujočim v projektu, predpiše 80 odstotkov kurikulu-ma strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje, 20 odstotkov pa predstavlja variabilni del, ki ga v obliki izobraževalnih modulov oblikuje šola sama glede na potrebe gospodarstva v regiji. Govorimo torej lahko o dvajsetodstotni avtonomiji šol. Seveda je tudi financiranje prepuščeno ekonomsko-socialnim vplivom okolja. V šolah naj bi bili navzoči sosveti, predstavniki gospodarstva, ki bi sofinancirali nekatere dele izobraževanja. Obstaja nevarnost, da bi podjetja, ki vstopajo v šole, videla v tem tudi priložnost za uresničevanje svojih ekonomskih interesov.

Organizacija dela v šolah, vključenih v MoFAS, temelji predvsem na integraciji pouka in na intenzivnem medpredmetnem povezovanju. Za učitelje splošnoizobraževalnih predmetov pomeni združevanje po 34 dijakov v eno skupino dodatno negotovost za ohranitev zaposlitve, vprašljiva pa je tudi kakovost takšnega pouka, ko pedagoškega načela individualizacije pouka sploh ni mogoče uresničevati.

Financiranje šol v sistemu MoFAS poteka na glavo dijaka, zato je tu zelo pomembno razmerje med vpisanimi in tistimi, ki uspešno končajo šolanje. Šola namreč izgubi 20 odstotkov sredstev za dijaka, ki je pri šolanju neuspešen. To je zlasti v poklic-

nih in strokovnih šolah velika težava, saj je osip dijakov zaradi njihove nezainteresiranosti za izobraževanje precejšen. Cilj šole tako vse bolj postaja čim več vpisanih dijakov, ki jih šola lahko pridobi tudi z marketinškimi prijemi. Na šoli naj bi ostali čim dlje, kar pomeni, da je idealno, če so pod okriljem šolskega centra, ki ponuja več stopenj izobraževalnih programov (po možnosti tudi višje strokovne šole). Vemo pa, da so manjše šole načeloma prijaznejše in manj nasilne do dijakov in učiteljev. Učitelji se upravičeno sprašujemo, kaj bo s sankcioniranjem nediscipline, vzgojnimi ukrepi in izključitvami, če bo obstoj šole temeljil (predvsem) na številu dijakov.

Šole pa se srečujejo tudi s težavo pri razdeljevanju finančnih sredstev, ki jih dobijo na začetku šolskega leta in jih imajo na voljo, saj je takrat težko predvideti celotno poslovanje in dejavnosti na šoli (izplačilo regresov, izpeljevanje nadstandardnih programov, napredovanja učiteljev, strokovno

spopolnjevanje, upokojevanje, nadomeščanje ...), zato zaposleni lahko ostanejo tudi brez nadomestila za prevoz na delo, za prehrano ... Ne nazadnje ravnatelj šole vse bolj postaja menedžer, ki se bo vse manj zanimal za pedagoško delo, bolj pa za pridobivanje sredstev na trgu, varčevanje z obstoječimi sredstvi in šola bi na koncu lahko postala neke vrste podjetje. S tem pa se že znajdemo na zelo občutljivem področju.

Šolsko ministrstvo je že napovedalo, da bo v prihodnjih letih v projekt modernizacije vključilo vse šole, nato pa bodo sledile še osnovne šole. Sviz bo razvoj tega projekta natančno spremljal in se bo še vnaprej zavzemal za ohranjanje delovnih mest učiteljev, za izboljšanje njihovega standarda in za spoštovanje pedagoških načel izobraževalnega procesa.

JOŽE BREZAVŠČEK,
predsednik območnega odbora Sviza Radovljica,
Srednja ekonomska in gostinska šola Radovljica

SVIZOV SVETOVALNI TELEFON ZA ŽRTVE NASILJA

Upihnilo prvo svečko

Svizova svetovalna skupina za žrtve nasilja je nedavno upihnila prvo svečko na torti. Po intenzivnih pripravah pod vodstvom predavateljic in svetovalk iz Društva SOS-telefon so svetovalke v prvih dneh marca lani prvič dvignile slušalko na Svizovem svetovalnem telefonu za žrtve nasilja. V tem času so prejele veliko klicev, povezanih z različno vsebino in problematiko, z vseh koncev Slovenije. Skupni imenovalec vseh klicev je nasilje - najpogosteje je šlo za besedno, psihično in fizično nasilje nad učitelji, nemalokrat pa tudi za besedno in psihično nasilje vodstvenih delavcev nad podrejenimi.

Svetovalke dežuramo na svetovalnem telefonu vsak torek in četrtek od 16. do 18. ure. Klic na telefon je povsem anonimen, zato pokličite: če doživljate nasilje na delovnem mestu; če nasilje opazate, a ne veste, kako v takem primeru ravnati; če želite žrtvam nasilja pomagati; če želite pridobiti kakršno koli informacijo ali pomoč, ko ste soočeni z nasiljem.

SVIZOVE STRANI

[aktivnosti]

NOTRANJSKI SVIZCI SE RADI POTEPAJO

Deveto srečanje upokojenih Svizcev z Vrhnike, Brezovice, iz Borovnice, Logatca in Cerknice

Vreme je bilo tistega marčevskega četrta ravno pravnje za srečanje upokojenih učiteljev, vzgojiteljev in drugega šolskega osebja, ki jih združujeta veselje do narave ter želja po gibanju in odkrivanju novih kotičkov Slovenije. Nekateri pa so prišli kar tako - da so se spet srečali s svojimi starimi kolegi. Vsa tri dola omizja v večnamenskem prostoru osnovne šole Ivana Cankarja na Vrhniki so bila zasedena do zadnjega stola, torej se nas je zbralo skoraj sto.

Elica Brelj je po uvodnem pozdravu navzočih prenesla opravila povabljenih gostov, ki se srečanja niso mogli udeležiti. Med navzočimi gosti nas je prvi pozdravil in nam povedal nekaj spodbudnih besed Lado Pahor, sekretar območnega odbora Sviza Ljubljane in okolice, nato pa je besedo prepustil predsedniku republiške sekcije upokojenih članov Sviza Tonetu Pfajfarju. Slednji je poročal o ustanovitvi konfederacije sindikatov javnega sektorja, ki je druga največja konfederacija sindikatov v državi. Povedal je še, da bo Sviz prihodnje od članarin še naprej namešjal tudi za nakup dodatnih počitniških kapacitet v zdraviliščih, ki jih Svizovi člani uporabljajo za oddih. Razkril nam je tudi zamisel o skupnem daljšem izletu, ki bi se ga lahko udeležili upokojeni člani iz vse Slovenije. Na koncu je pohvalil tudi našo sekcijo, ki menda edina v Sloveniji deluje tako uspešno. Pohvali sta se pridružili tudi ravnateljica osnovne šole Log-Dragomer in Zmaga Obšteta, nekdanja sekretarka območnega odbora Sviza Ljubljana, ki je pravzaprav pobudnica teh srečanj.

Besedo je spet prevzela Elica in prebrala poročilo o opravljenih pohodih in izletih - lani smo bili na desetih pohodih in štirih izletih. Število udeležencev se stalno povečuje, čemur se ne gre čuditi, saj si člani odbora, predvsem naša Elica, zelo prizadeva-

jo za kakovostno organizacijo in vodenje. Naši pohodi, ki so sprva res bili le pohodi, se počasi razvijajo v prave ekskurzije.

Decembra lani smo, denimo, pod vodstvom kolegic Ivanke in Vike odšli na Lesno Brdo in naprej v horjulsko dolino. Na Lesnem Brdu smo se ustavili pri kamnolomu, kjer smo dobili po-

učno lekcijo o geološki sestavi le-tega. V horjulski dolini pa smo si ogledali ostanke graščine v Zaklancu in slišali zanimive zgodbe o njihovih zadnjih prebivalcih, ki sta jih kolegici poznali osebno. Tudi ogled obeh cerkva, sv. Marije in sv. Urha, in etnografske zbirke v skednju v Zaklancu nam je razgrnil bogato zgodovino te doline. Ker nas je pri tem spremljalo še lepo vreme, smo se domov vrnili polni energije in dobre volje.

Tudi januarski pohod v neznanu, ki nas je pod vodstvom Valerije in Rafla v bleščečem soncu in zamrznjenem snegu popeljal

na Planino, nato pa prek Zaplane in Strmice nazaj na Vrhniko, nam je vlil prepotrebni moči.

Za izlete je zmeraj veliko zanimanja in včasih se zdi, da bo največji avtobus s petdesetimi sedeži premajhen. A na koncu se vedno izide. Ker smo že malo v letih, se seveda zgodi, da ta ali oni prav takrat zbolijo ali ima kakšne druge nujne opravke. In težava s sedeži je rešena.

Elica nam je predstavila še program dela za letos. Čaka nas pet zanimivih izletov in deset pohodov. Poleg izletov in pohodov pa smo dobili tudi možnost, da se prijavimo na nadaljevalni tečaj računalništva. Ker bo prihodnje leto že naše jubilejno 10. srečanje, se

moramo nanj še posebno dobro pripraviti.

Najbolj pričakovana točka našega srečanja je bil nastop okteta logaških šolnikov z zanimivim imenom Pa kol'k'r tol'k'. S programom pesmi in zabavnih zgodb iz šolskega življenja so nas spomnili na prijetni del naših dni v šoli. Na koncu smo skupaj zapeli pesem, ki je nastala pod peresom našega vedno veselega pohodnika Romana Gabrovška, prijetno srečanje pa sklenili z napovedanim skromnim prigrizkom, ki je bil v resnici prava okusna večerja, ob kateri smo še dolgo sedeli in se pomenkovali. RADA PIŠLER

[pogajanja]

Pogajanja zastala

Po tistem, ko je Ustavno sodišče 9. marca letos sklenilo, da se uresničevanje plačne reforme v javnem sektorju zadrži do končne odločitve ustavnega sodišča, so zastala tudi pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe za javni sektor (KPJS) in usklajevanja zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS).

S to odločitvijo Ustavnega sodišča o zadržanju izvajanja ZSPJS je prišlo do dramatičnega zasuka, ki pogajanja o novem plačnem sistemu postavlja v povsem nepredvidljive okoliščine. Šele po dokončni odločitvi Ustavnega sodišča bo jasno, pri čem smo. Ustavno sodišče naj bi po napovedih javno obravnavalo sporno plačno zakonodajo 13. aprila letos.

Vladna pogajalska skupina je sicer na pogajanjih dan pred odločitvijo Ustavnega sodišča o zadržanju izvajanja ZSPJS prvič popravila višino orientacijskih delovnih mest navzgor, kar ponazarja zagato, v kateri se je znašla. Plačne razrede je popravila v dejavnostih visokega šolstva, kulture in znanosti.

Po začasnem zadržanju izvajanja ZSPJS so pogajanja spet zamrla. Konfederacija sindikatov javnega sektorja se je odločila pripraviti stališča do nadaljevanja pogajanj in je opredelila pogoje, ki omogočajo čimprejšnje končanje pogajanj.

Nadaljevala pa so se usklajevanja o višini regresa za letošnji letni dopust. Sindikati so namreč vladi nedavno predlagali, da bi se o letem dogovarjali ločeno od dogovorov o rasti plač v prihodnjih letih in pogajanja za KPJS. Vladna stran je ta predlog sindikatov sprejela in pogajanja o regresu so se ločila od drugih sredi marca letos. Prvotni predlog vlade je bil, da naj bi regres znašal 146.000 tolarjev, sindikati so predlagali znesek 151.000 tolarjev. Po nekaj krogih pogajanj se jim je le uspelo dogovoriti o končnem znesku. Tako letošnji regres znaša 149.000 tolarjev in bo izplačan ob aprilski plači v začetku maja.

[pravna pisarna] Piše TONE SELIŠKAR

Varstvo invalidov

Leta 2003 je bil sprejet Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, osmi dan po objavi v uradnem listu pa je začel tudi veljati, a se zaradi tega, ker niso bili sprejeti podzakonski akti, ni uporabljal. 1. januarja letos so bili sprejeti in objavljeni tudi vsi potrebni podzakonski akti, tako da se zakon šele z letošnjim letom tudi dejansko in v celoti uporablja. Prinaša veliko bistvenih sprememb na področju zaposlovanja, predvsem pa prezaposlovanja in odpovedi pogodbe o zaposlitvi v primerih, ko gre za invalidno osebo.

Zakon ureja pravico do zaposlitvene rehabilitacije invalidov ter določa institucije, pristojne za uresničevanje tega zakona. Brati in tolačiti ga je treba v povezavi z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ). Omenjeni zakon namreč v 86. členu določa pogoje za pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije. To pravico ima vsak delavec, pri katerem je ugotovljena II. kategorija invalidnosti in še ni dopolnil 50 let, dodaten pogoj pa je še, da se glede na preostalo delovno zmognost delavec lahko usposobi za drugo delo. V dejavnosti vzgoje in izobraževanja je taka rehabilitacija zelo vprašljiva, saj obstaja premalo različnih delovnih mest, na katera bi se lahko invalidi premeščali. Pravico do poklicne rehabilitacije imajo seveda tudi invalidi III. stopnje in starejši od 50 let, vendar je v takih primerih vse odvisno od volje in zmognosti delodajalca.

Bistvene spremembe spremljajo, kot že omenjeno, tudi odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidu. ZDR priznava invalidu II. in III. kategorije določeno zaščito glede odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa kot posebni zakon določa pogoje, pod katerimi je mogoče odpovedati pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas invalidu II. ali III. kategorije, ne da bi mu bil delodajalec dolžan ponuditi novo pogodbo o zaposlitvi (102. člen ZPIZ). Ti razlogi so: če mu ne more zagotoviti drugega delovnega mesta brez končane ali po končani poklicni rehabilitaciji, če invalid neupravičeno odkloni podpis pogodbe o poklicni rehabilitaciji, če ne izpolnjuje obveznosti iz navedene pogodbe, če delavec ne nastopi dela na drugem delovnem mestu ali če ne začne delati s krajšim delovnim časom, če je tako določeno v pogodbi.

Delodajalec ima torej precej lažje pogoje za odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidu kot po doslej veljavni zakonodaji.

Bistveno je tudi, da se od 1. januarja letos ne more več uporabljati inštituta nadomestila plače invalidu, ki je tako nadomestilo prejemal, vendar ni bil v službi, temveč na tako imenovanem "čakanju doma".

Izvedbeni pravilniki tudi predvidevajo, da morajo imeti posamezne dejavnosti zaposlen določen odstotek (tako imenovane kvote) invalidov, sicer mora zavod zaradi neizpolnjevanja kvot plačati Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje nadomestilo, ki pa je še zmeraj precej nižje, kot znaša plača posameznega zaposlenega invalida. To za zaposlene invalide vsekakor ni spodbudno.

Opozoriti moramo še, da ZDR v 117. členu določa načelo močnejšega pravnega varstva. To pomeni, da so starejši delavci - moški, stari več kot 55 let, in ženske (od letos) stare več kot 52 let in 6 mesecev - še vedno zaščiteni, prav tako pa tudi sindikalni zaupniki ter člani svetov zavodov, ne glede na to, ali gre za invalide ali ne. Zaupnikom in članom svetov zavodov je mogoče pogodbe o zaposlitvi odpovedati le, če v to privoli organ, katerega član je delavec.

[mednarodno]

Vsak otrok potrebuje učitelja

Tudi v letošnjem aprilu (od 24. do 30.) bo povsod po svetu potekal že sedmi globalni teden akcije pod geslom Vsak otrok potrebuje učitelja. Pripravlja ga Izobraževalna internacionala (Education International) v sodelovanju z organizacijo Globalna kampanja za izobraževanje, v njem pa imajo glavno vlogo učiteljski sindikati z vsega sveta. Globalni teden akcije je le ena od mnogih dejavnosti Izobraževalne internacionale, katerih namen je opozarjati vlade ter druge ustanove na njihovo odgovornost pri zagotavljanju kakovostnega in brezplačnega javnega izobraževanja, dostopnega vsem otrokom.

Globalni teden akcije poteka aprila vsako leto vse od leta 2000. Takrat so v Senegalu pripravili prvi svetovni izobraževalni forum, na katerem so predstavniki 185 vlad obljubili in zagotovili, da bodo storili vse, da bodo imeli do leta 2015 prav vsi otroci možnost obiskovati šolo. Namen akcijskega tedna je opozarjati javnost na dane obljube njihovih vlad in tako pritisniti na slednje, da bi obljubo po brezplačnem in kakovostnem izobraževanju za vse tudi uresničili.

Vsak otrok potrebuje učitelja, ker ... Vsako jutro se na svetu še vedno prebudi več kot 100 milijonov otrok brez upanja za svetlejšo prihodnost, ki jim jo

lahko prinese le izobraževanje. Ti otroci poznajo boleznino, revščino, težaško delo in lakoto, a nikoli ne bodo spoznali učitelja. Nekateri otroci učitelja ne bodo spoznali tudi zato, ker učitelj primanjkuje. Če bi želeli uresničiti cilj Izobraževanje za vse do leta 2015, bi potrebovali vsaj 15 milijonov novih učiteljev. V mnogih slabo razvitih državah jih kronično primanjkuje, še zlasti kakovostnih. To težavo rešujejo tako, da zaposlujejo slabo usposobljene učitelje in jih še slabše plačujejo. Učitelji so pod nenehnim pritiskom, poučujejo v številčnih razredih in slabih delovnih razmerah ter v družbi niso cenjeni.

Čeprav se pri nas ne srečujemo s pomanjkanjem učiteljev (Zal prej nasprotno), bomo v Svizu še naprej opozarjali tako javnost kot vlado in odgovorna ministrstva, da v Sloveniji potrebujemo kakovostne učiteljice in učitelje in da ne bomo pristali na poskuse varčevanja na račun učiteljev, saj je to ne nazadnje tudi varčevanje na račun otrok in njihove prihodnosti.

[predstavitve]

Območni odbor Postojna

Območni odbor Sviza Postojna obsega v občinskem merilu dve občini, in sicer Postojno in Pivko. Vanj je vključenih 479 članov iz desetih zavodov: z osnovnih šol Košana, Pivka, Prestranek, Miroslava Vilharja in Antona Globočnika, z Glasbene šole Postojna, Srednje gozdarske in lesarske šole, Srednješolskega centra Postojna, Notranjskega muzeja in Vzgojnega zavoda Planina.

Korenine delovanja območnega odbora Postojna segajo v leto 1994, ko je vodenje prevzel Stane Pelan. Štiri leta pozneje je vodstvo območnega odbora prešlo v roke Romana Milavca, novembra lani pa sem poprijela za krmilo Cvetka Domajnko.

Roman Milavec je v svojem sedemletnem vodenju ponovno obudil praznovanje 5. oktobra - svetovnega dneva učiteljev. Takrat smo ta dan vsako leto oznamovali s kulturno prireditvijo in literarnim razpisom, na katerem so učenci in dijaki naših zavodov razmišljali o tem, kaj pomeni biti dober učitelj. Ob 200-letnici Prešernovega rojstva smo izdali tudi zbornik z literarnimi prispevki na to temo. Že lansko leto pa smo omenjeno srečanje prenesli v prednovoletni čas in tako je postalo del veselega decembra. Prireditve pripravljamo kot družabno srečanje med delavci zavodov, popestrimo jo z gledališko igro, priložnostnimi darili, večerjo in plesom. Na zadnjem srečanju so se nam pridružili tudi prometni policisti iz Postojne. Tako smo dokazali, da konfederacija sindikatov javnega sektorja lahko živi - čeprav na ravni zabave - še pred uradnim podpisom njene ustanovitve.

Poleg zabavnega dela se srečujemo tudi s težavami, ki jih skušamo odpravljati strpno in s primernimi dogovori. Pri tem izrabljamo prednosti majhnosti območja in to, da se delavci zavodov in tudi sindikalni zaupniki med seboj poznajo. Z zaupniki se srečujemo vsak drugi mesec. Na sestankih skušamo reševati perečo problematiko, obveščamo se o novostih in dogovarjamo o nadaljnjem delu.

Za prihodnje šolsko leto imamo kar nekaj načrtov, ki jih bomo skušali uresničiti. Med drugim namepravamo svojim članom sofinancirati cepljenje proti gripi in organizirati skupno druženje v obliki izleta. Kmalu pa nas - tako kot vse v Svizu - čakajo sindikalne volitve, kar seveda pomeni, da bodo načrti za naprej lahko tudi drugačni.

Ob tej priložnosti bi se tudi v imenu sindikalnih zaupnikov našega območja rada zahvalila mojemu predhodniku za dozdajšnje delo, saj sta v delovanje območnega odbora Sviza Postojna vnesla veliko novosti, nam vlivala nove moči in nas usmerjala pri delu.

CVETKA DOMAJNKO

Cvetka Domajnko

SVIZOV SVETOVALNI TELEFON ZA ŽRTVE NASILJA 01 244 09 18 torek od 16. do 18. ure, četrtek od 16. do 18. ure